

Kohtuasi C-434/10

Petar Aladzhov

versus

**Zamestnik director na Stolichna direktsia na vatreshnite raboti
kam Ministerstvo na vatreshnite raboti**

(eelotsusetaotlus,
mille on esitanud Administrativen sad Sofia-grad)

Liidu kodaniku vaba liikumine – Direktiiv 2004/38/EÜ – Keeld lahkuda riigi
territooriumilt maksuvõla tasumata jätmise tõttu – Meede, mis võib olla õigustud
avaliku korra huvides

Kohtujurist P. Mengozzi ettepanek, esitatud 6. septembril 2011 I - 11663

Euroopa Kohtu otsus (neljas koda), 17. november 2011 I - 11682

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Euroopa Liidu kodakondsus – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Direktiiv 2004/38 – Lahkumis- ja sisenemisõigus – Kohaldamisala (ELTL artiklid 20 ja 21; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38, artikli 4 lõige 1)*

2. *Euroopa Liidu kodakondsus – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Direktiiv 2004/38 – Sisenemisõiguse ja elamisõiguse piiramine avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides – Üldpõhimõtted – Vahetu õigusmõju (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38, artikkel 27)*
3. *Euroopa Liidu kodakondsus – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Direktiiv 2004/38 – Sisenemisõiguse ja elamisõiguse piiramine avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides – Ullatus (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38, artikkel 27)*
4. *Euroopa Liidu kodakondsus – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Direktiiv 2004/38 – Sisenemisõiguse ja elamisõiguse piiramine avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides (ELTL artikkel 21; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38, artikkel 27)*
5. *Euroopa Liidu kodakondsus – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Direktiiv 2004/38 – Sisenemisõiguse ja elamisõiguse piiramine avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38, artikli 27 lõiked 1 ja 2)*

1. Isikul, kellel on liikmesriigi kodakondsus, on ELTL artikli 20 alusel liidu kodaniku staatus, ning seega võib ta – sealhulgas oma päritoluliikmesriigi vastu –, tugineda selle staatusega kaasnevatele õigustele, eeskätt ELTL artikliga 21 ette nähtud õigusele vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil. Õiguse vabalt liikuda alla kuulub nii Euroopa Liidu kodaniku

õigus siseneda muusse kui oma päritoluliikmesriiki kui ka sellega kaasnev õigus viimati nimetatud riigist lahkuda. Aluslepinguga tagatud põhivabadused kaotaksid oma sisu, kui päritoluliikmesriik võiks ilma asjakohase põhjendusega keelata oma kodanikel riigi territooriumilt lahkuda teise liikmesriigi territooriumile sisenemise eesmärgil.

Direktiivi 2004/38, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pere liikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, artikli 4 lõige 1 sätestab sõnaselgelt, et kõikidel liidu kodanikel, kellel on kehtiv isikutunnistus või pass, on õigus lahkuda liikmesriigi territooriumilt, et reisida mõnda teise liikmesriiki; niisiis on oma päritoluriigi territooriumilt mõnda teise liikmesriiki reisida sooviva isiku olukord hõlmatud liidu kodanike õigusega vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.

tühistades muu hulgas niisuguse normi alusel antud halduse üksikakti. Lisaks võib isik tugineda nimetatud artikli sätetele, mis on tingimusteta ja piisavalt täpsed, oma päritoluliikmesriigi vastu.

(vt punktid 31 ja 32)

(vt punktid 24–27)

2. Asjaolu, et siseriiklik seadus, millega võetakse üle direktiiv 2004/38, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pere liikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, ei laiene nimetatud liikmesriigi kodanikele, ei tohi siiski mingil juhul takistada liikmesriigi kohut tagamast kohaldatavate liidu õigusnormide, täpsemalt nimetatud direktiivi artikli 27 täielikku õigusmõju. Seetõttu peab asja menetlev kohus jätma vajaduse korral kohaldamata liidu õigusega vastuolus oleva siseriikliku õigusnormi,

(vt punkt 34)
3. Ehkki sisuliselt jääb liikmesriikidele vabadus määrata avaliku korra ja avaliku julgeoleku nõuded kindlaks lähtuvalt oma siseriiklikest vajadustest, mis võivad varieeruda nii liikmesriigiti kui sõltuvalt ajajärgust, tuleb neid nõudeid liidu kontekstis ja eelkõige isikute vaba liikumise aluspõhimõttest tehtava erandi õiguslusena tõlgendada kitsalt, nii et nende ulatust ei saaks määrata iga liikmesriik ühepoolset, ilma liidu institutsioonide kontrollita.
4. Liidu õigusega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis võimaldab haldus-asutusel keelata asjaomase riigi kodanikul sellest riigist lahkuda põhjusel, et äriühing, mille üks juhatuse liikmetest

nimetatud kodanik on, ei ole tasunud teatavat maksuvõlga, kuid seda siiski juhul, kui täidetud on kaks tingimust: nimelt peab asjaomase meetme eesmärk olema teatavatel erandlikel asjaoludel, mis võivad tuleneda eelkõige selle võla liigist või suuruselt, seista vastu tõelisele, vahetule ja piisavalt tõsisele ohule, mis kahjustab mõnd ühiskonna põhihuvi, ning selle meetmega taotletav tulemus ei tohi olla seotud üksnes majanduslike eesmärkidega. Siseriiklikul kohtul tuleb kontrollida, kas need kaks tingimust on täidetud.

liikmesriikide territooriumil, artikli 27 lõike 1 sätete tähenduses.

(vt punktid 37, 38, 40, resolutsiooni punkt 1)

Esiteks ei ole nimelt välistatud, et maksunõuete tasumata jäämine võib olla avaliku korra nõuetega seotud küsimus. Teiseks, kuna avalik-õiguslike nõuete ning iseäranis maksunõuete sissenõudmise eesmärk on tagada asjaomase riigi tegevuse rahastamine lähtuvalt valikutest, mis väljendavad eelkõige tema üldist poliitikat majandus- ja sotsiaalvaldkonnas, siis ei saa ka meetmeid, mida ametiasutused võtavad niisuguste nõuete täitmise saavutamiseks, põhimõtteliselt käsitada kui üksnes majanduslikel eesmärkidel võetavaid direktiivi 2004/38, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt

5. Isegi kui oletada, et keeld lahkuda riigi territooriumilt võeti vastu direktiivi 2004/38, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, artikli 27 lõikes 1 ette nähtud tingimuste kohaselt, on selline meede vastuolus sama artikli lõikes 2 ette nähtud tingimustega juhul, kui see kehtestati üksnes selle äriühingu maksuvõla tõttu, mille üks juhatuse liikmetest asjaomane isik on, ning üksnes selle tunnuse tõttu, välistades mis tahes konkreetse hinnangu andmise asjaomase isiku isiklikule käitumisele ning viitamata mis tahes ohule, mida see käitumine väidetavalt kujutab avalikule korrale, ja kui keeld lahkuda riigi territooriumilt ei ole sobiv sellega taotletava eesmärgi saavutamiseks ning läheb kaugemale nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kindlaks teha, kas see on nii tema menetluses olevas kohtuasjas.

(vt punkt 49, resolutsiooni punkt 2)